

= Velja po pošti: =

Za celo leto naprej . K 25.—
za pol leta 12.—
za četrto 8.—
za en mesec 2.—
za Nemčijo celoletno 2.—
za ostale inozemstva 3.—

= V upravnosti: =

Za celo leto naprej . K 22.-40
za pol leta 11.-20
za četrto 5.-60
za en mesec 1.-90
S podliljem na dom stane na mesec 2 K. Posamezne št. 10 v.

SLOVENEC

Političen list za slovenski narod.

Inserati:

Enostolpna petitrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v.
za dvakrat 13 v.
za trikrat 10 v.
za več ko trikrat 8 v.

V reklamah noticah stane
enostolpna garniturna
30 vinarjev. Pri večkratnem
objavljenju primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izvenčni redanje in
brankite, ob 5. uri popoldne.

Upravnštvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6/III.

Sprejemanje narocilna, Izserate in reklamacije.

Upravništva telefona štev. 128.

Današnja številka obsega 6 strani.

Varstvo domaćije in njenega značaja.

Član »Slovenske Straže« nam piše: V »Zlati knjigi« berem v poglavju »Telesno zdravje in zmisel za domaćijo ter družino« med drugim:

»Zdravega in bistroumnega Orla označuje zlasti to, da ljubi domaćijo, rodni dom in grudo, domače običaje in lepoto domovine.«

»Ljubezen do domaćije kaže Orel s tem, da svoje starše spoštuje in jih uboga, rad na domu dela in se briga za prospeh gospodarstva, ne sili v tujino in brani domaći kraj in domače poštenje pred kvarnimi vplivi, ki prihajajo od zunaj.«

»Ljubezen do domače zemlje in domačega življenja neguje in ohranja Orel tako, da proučuje domačo zgodovino, se zanima zlasti za zgodovino in napredok domače občine in fare, potuje po slovenskih krajih vzbuja v sebi sočutje do ljudskega trpljenja in skuša domačinom, kjerko more, s svetom in dejanji pomagati.«

V teh kratkih besedah je označen zelo velik delokrog za krščanskega mladenciča, kako naj varuje domaći kraj in običaje, lepoto domaćije, kako naj brani faro pred kvarnimi zunanjimi vplivi, se zanima za njeno zgodovino in se uglasbla vanjo in tudi ljudstvo uči zmisla za lepoto in varstvo grude, domov, noš in navad, ki so dedščina praočetov.

Pa — tako mislim — to ni naloga samo Orlov, marveč mora za vsem tem stremiti vsak član naše krščanske ljudske organizacije, najbolj pa je seveda potrebno, da se mladi rod za to zanima. V tem oziru morajo delati vse naše organizacije složno in smotorno skupaj.

Prvo je: domače poštenje, ohranitev kmečkega značaja in ponosa, da se bo zavedal naš kmet svojih pravic, pa pomembnosti stanu, ki mu pripada, da bo pa tudi vnet za napredok svoje domaćije in množenje blagostanja.

Potem pride drugo, ki na tem temelji: zmisel za varstvo kmečkega doma, domačih noš in običajev. To je estetična stran tega vprašanja. In o tem bi rad le nekaj besedil povedal.

Kako lep je naš stari kmečki dom, kakor se je razvil tekom stoletij, pa ohranil vedno en značaj, eno posebnost, eno lice! Pred hišo visoki topoli

ali pa jablana ali pa košata lipa: hiša pa odsopadaj zidana in lepo pobeljena, nad okni tisti značilni zidci, okno zadelano z omrežji v najrazličnejših oblikah — zlasti je lepo tisto omrežje, ki je izbočeno — potem pa prvo nadstropje leseno iz močnih hlodov, vrezanimi malimi okni, pa hodnik, iz katerega više daleč dolj bujni nageljni in rože, streha pa stoni na dveh lesenih karakterističnih stebričkih.

Kako je lep ta dom v svojih najrazličnejših varijantah!

In vendar kdo skrbib zanj v naši domovini? Stare hiše se povsodi podirajo, zidarji pa zidajo na deželi tiste puste, enolične hiše, ki se našim krajem prav nič ne podajo in stoejo kakor tujke med našim drevjem okoli cerkve, ki je še edina ohranila svoj stari značaj in lepoto. Čedaljebolj izginja tista ljubkost in prijaznost slovenske vasi, ki je blažila srce in oko razveseljevala.

Prav takto pa je s pohištvom, slikami in posodo. Kmet meče te reči med staro šaro, ni mu več za izbo, kakoršna je dozdaj skozi stoletja in stoletja bila, postavlja si ponekod že neokusne peči stari stoli in mize izginjajo, podobe se ne razvrščajo več kakor so svoj čas označevala našo kmečko hišo, majoli ni, kar je količaj lepo in staro, se ali zavrže ali pa romu v muzeje. To velenje tudi za našo lepo noš.

In vendar to ni prav! Povsodi skoraj že v vsaki deželi so posebna društva za varstvo domačih običajev, krajevnih lepot, domov in sloganov; »Heimschutz« pravijo temu Nemci. Pri nas pa ni nič tega! Neusmiljeno uničuje naša enolična mestna kultura vse posebnosti, kakor so se razvile na deželi. Kdo skrbib za to, da bi naše ljudstvo umevalo in ljubilo to domačo lepoto?

Izobraževalna in mladinskih društva pa naša duhovščina lahko veliko store v tem oziru, a vsega seveda ne zmorejo. Tu je treba posebne osrednje organizacije, treba umetniško izobraženih mož, treba zlasti iniciative in podpore od dežele. Deželni umetniški svet bo imel prav, kar se tega tiče, velik in lep delokrog, če se bo tega lotil. Potem pa spada varstvo domaćije zlasti tudi v delokrog vodstva našega muzeja, ki nima samo namena umetnine zbirati in klasificirati, ampak tudi skrbeti, da se ohranijo, kolikor jih je še med našim ljudstvom. Potem je poklicano za to učitelstvo in obrtnike. Treba predavanj v tem oziru,

treba vzgoje, treba tečajev za zidarske mojstre in podobno.

Kot član »Slovenske Straže« pa vendarjam zlasti tole: Tudi »Slovenska Straža« se zavzemi za varstvo domaćije in njenega značaja, dokler se ne vzbudi za to splošno zanimanje! To je eminentno narodno delo!

Češka in slovenska politika.

Praška »Union« piše z ozirom na polemiko, ki se je razvila zaradi značaja, v Masarykovi »Naši Dobi« objavljenega članka, ker se je v njem trdilo, da niso jugoslovanske zahteve zrele dovolj. »Union« sodi, da Masaryk nima namena, da razbije »Slovensko Unijo« in da tudi ne nasprotuje slovenskim kulturnim zahtevam. List naglaša, da se je Masaryk pri Bienerthu zelo avzavzel za jugoslovanske kulturne zahteve in da z vsemi Čehi simpatizira zanjanje. Članek se strinja z Udržalovimi izvajanjimi, da češki poslanci sami niso dovolj močni brez zaveznikov uspešno nastopiti v državnem zboru. Vsak češki politik mora pritrjati Udržalu, da ni češkega politika, ki bi razbijal »Slovensko Unijo«, ker skupnost gotovo več doseže, kakor posamezne skupine.«

Članek v Masarykovi »Naši Dobi« je bil žaljiv za Jugoslovane. Kar je bilo natisnjeno, se ne da več spraviti s sveta. Nas veseli, ker »Union« tako odločno naglaša potrebo, da ostanejo slovenske stranke združene v avstrijskem državnem zboru. V naši kritiki članka Masarykove »Naše Dobe« smo se zelo, zelo krotili, da nismo še ostreje pisali, kakor smo. Članek so pograbili in izrabili zase vsi nemški slovanožrci in nemškutarji. Veselili so se ga tudi vsi tisti, ki so sicer polni domoljubnih puhlic, a ki v zasedovanju zasebne koristolovne politike le preradi pozabljaljo, kar so dolžni svojemu slovanskemu ponosu. Z obstrukcijsko takto se Masaryk ne strinja, trdi »Union«. Stvar okusa, ampak kakor se mi nočemo vmešavati v taktična naziranja čeških politikov, pa le sodimo, da je najboljša takтика tista, ki ji pravimo po domaće, da se vrača klin s klinom. Nemci še danes obstruirajo v češkem deželnem zboru. Klin se more vrniti v državnem zboru in še morebiti kje drugje. Neumnosti in žalitve »Naše Dobe« se ubogim v duhu sicer lahko odpuste, a pozabiti se ne morejo in to temmanj, ker so rodile veliko pohujšanje v slovanožrskih krogih. Kako potreben da je skupen nastop slovenskih strank, kaže n. pr.

Skedlova izjava. Mož je izblebetal, da nameravajo ustvariti nemško-romanski blok, ki bi tvoril s Poljaki trajno državnozborsko večino.

Blagosloviljenje društvenega doma v Loškem potoku

se je preteklo nedeljo izvršilo kaj slovensko. V soboto zvečer prirejena razsvetljava Doma in obhod Orlov z godbo in lampiončki se je izvršilo v najlepšem miru in redu. Govor cerkveni kot tudi blagosloviljenje Društvenega Doma je izvršil domačin rojak veleč. g. dr. Knave, kons. svetnik in dekan v Cerknem na Goriškem. V prekrasnem govoru je slikal duhovnika kot služabnika ljudstva, ki mu naj služi in deluje zanjan vedno in povsod. Pri sv. maši na prostem, kateri je prisostvovala velika množica domačinov in iz sosednjih krajev, je sodelovala orlovska godba iz Škocijana in domači pevski zbor. Radi nenadnega naliva se je blagosloviljenje Doma preneslo na popoldne po petih litaniyah. Kot slavnostni govornik je nastopil g. Alb. Jeločnik. V navdušenem govoru je slikal potrebo medsebojne organizacije ter korist Društvenega Doma. Veleč. g. dr. Knave pa je kazal na silno važnost organizacije z verskega in socialnega stališča, ter važnost Doma — zbirališče k lastn. napredku in odporu proti sovražnikom. G. Škulj oriše v kratkih potezah, kako se je zidal ta Dom — zares ljudsko delo, proseč blagoslova Domu in tako požrtvalnemu ljudstvu. Zborovanje so brzjavno pozdravili g. poslanec Jaklič, g. župnik Jereb, nadučitelj g. Štrukelj. Javna telovadba Orlov se je pod spremnim vodstvom br. Alb. Jeločnika zvršila v najlepšem redu. Proste vaje, telovadba na orodju, zlasti pa je moreška vzbudila obilo zanimanja in pohvale. Telovadbi je prisostvovala množica, kakršne že dolgo ni videla naša dolina. Ljudska veselica v nalašč za to prirejenem šotoru s petjem, govor in godbo in srečolovom se je razvila kar najprijezne. Nad vse pa je povzdignilo vse slavlje veliko število gostov Orlov. Odseki Ljubljana, Dobropolje, Ribnica, Sodražica, Rakec, Cirknica, Stari trg in domači so dali 140 uniformiranih telovadcev. Lepo četo pod poveljstvom br. Alb. Jeločnika, na čelu pa vrla Orlovska godba iz Škocijana in uniformirani Orli na konjih, je ob udeležbi ogromne množice sprejel s pozdravnim govorom v imenu zadržanega g. župa-

sem temu ali onemu kristjanu, tvojemu bratu po veri, rešil življenje. Tako je hotel nedavno tvojemu duhu na čast pred omenjenim kipom darovati nekaj kristjanov, pa jaz sem ga opomnil, da si bila tudi ti kristjana, in zato je odnehal od svoje krutosti in za nekaj časa iz spoštovanja do Tvojega duha ustavil preganjanje kristjanov.

»Kaj naj ti še povem? Poiskal sem nekaj učiteljev tvoje vere, nadejajoč se, da mi bodo mogli s posebnim čarom, ki ga znajo mojstroski rabiti, kakor se pripoveduje o njih, podati dobro sporočilo o tebi. Na mojo žalost pa mi niso dali nikakega čara — ki ga sploh ne poznaajo, kakor se vidi — marveč naukov. Od njih sem nakupil rokopisov, ki so jih sami spisali, v katerih se nahajajo nauki in postave tvoje vere, ki jih bom začel proučevati, kakor hitro bom imel kaj časa. To nalogu bi pa rad nekoliko odložil, kajti ako bi jih čital, bi morda veroval in postal kristjan in bi sčasoma tudi mene porabili za bakljo na Neronovih vrtovih.«

»Pošiljam Ti malo darilce in te prosim, da ga sprejmeš. Smaragd v prstanu je obdelal moj prijatelj Glavk. Biseri so lepi in imajo svojo zgodovino, ki Ti jo o priliki povem. Nosi jih

LISTEK.

Dekle z biseri.

Angleško spisal H. Rider Haggard. — Prevel J. M. (Dale.)

»Takoj, ko sem uredil vse svoje gospodarske stvari, bil sem namenjen v Tir k tebi, toda čudno naključje me je zadržalo v Rimu. Oni moj doprsni kip, ki si ga mi poklonila, je postal za-me usoden. Najraje bi želel, da bi se bil potopil v dno morja.«

»Ko sem namreč prevzel stričeve hišo v Via Agrippina, sem postavil oni kip na časten prostor v predsebo in povabil kiparja Glavka, o katerem sem ti pravil, in druge prijatelje umetnosti, da si ga ogledajo in izrečajo svojo sodbo. Prišli so, čudili so se in molčali, ker se je vsakdo izmed njih bal, da ne bi kakega svojega tekmeča preveč pohvalil. Ko sem jim pa povedal, da je kip napravilo neko dekle iz Judovskega, mi tega niso verjeli, ker so vsi trdili, da nobena ženska ne more tako izklesati mramorja; ker so pa vereli, da se jim ni ničesar batil od tako oddaljene umetnice, so pohvalili delo in so še cel večer potem govorili samo

o kipu, dokler jih ni vino premagal. Ravno tako so govorili o kipu naslednjega dne tako, da je ta hvala prišla celo Neronu na ušesa. In konec vsega tega je bil, da si je sam cesar ogledal kip. Ko ga je ogledoval dalje časa, je dejal:

»Katera dežela je rodila umetnika, ki je izklesal to delo?«

»Odgovoril sem, da Judeja, in sicer da je delo izvršila neka ženska; on pa je odgovoril, da naj se jo pripelje v Rim, da naredi tudi njegov kip, ki bi ga potem postavil v judovskem tempelu v Jeruzalemu, da bi ga Judeje častili.«

»Sedaj sem sprevidel, da sem v zagoni. Poznal sem osodo, ki bi zadeval tebe, ako bi prišla v Rim pred Neronom, zato sem mu dejal — ne zameri mi — da to ni mogoče, ker si že mrtva. Vendar sem mu moral dati tvoj kip, ker sicer bi mi ga bil sam vzel in ž njim tudi vse moje druge imetje.«

»To žalostno zgodbo ti pripovedujem zato, ker me je ona zadržala in me še zadržuje v Rimu. Dva dni pozneje sem namreč prejel cesarsko odločbo, da se izredno umetniško delo, ki ga je prinesel seboj iz Judeje Emilijev sin Mark, postavi v nekem tempeljnem, kjer se želi, da ga oni, ki hočejo dopasti cesarju, obišejo in časte njega in dušo, ki ga je izklesala. Dalje tudi za-

ukazuje, da moram jaz priti dvakrat na teden v tempelj, da bi mogli vsi videti, kako more genij velikega umetnika narediti stvar neumrljive lepote po preprostem izvirniku iz krvi in mesa. Oh, Mirijam, jaz nimam potrebljenja, da bi ti popisal vso to neumnost, vendar posledica vsega tega je, da mi je nemogoče oditi iz Rima, ako nočem pripraviti v nevarnost svojega premoženja in svojega življenja. Dvakrat vsaki teden, ali po posebnem dovoljenju včasih enkrat, moram priti v tempelj, kjer stoji moja podoba na marmornatem oltarju, na katerem so vkljesane besede: Darujte vsi, ki greste mimo, duhu umrle umetnice, ki je izklesala to božansko delo.«

»Tukaj moram sedeti jaz, ki sem vojak, bedaki pa prihajajo in zizajo najprej v kip in potem na mene in govore včasih tako, da bi jih najraje na mestu pobil na tla, in mečejo zrna kadila na mali ogenj na oltarju, da darujejo tvojemu duhu. Tako, Mirijam, se pri nas v Rimu sedaj vlada.«

»Sicer sem pa v veliki milosti pri Neronu, tako da me ljudje imenujejo »srečnega« in mojo hišo »srečno hišo«, ime, ki se mi zdi, da ne pomeni nič dobrega.«

»Za sedaj cesar na-me veliko dá, in zato se mi je večkrat posrečilo, da

na in občine občinski svetovalec g. M. Kordiš; v imenu društva pa predsednik društva »Tabor« in Orlov. Sprejem pred Domom je bil nad vse veličasten in je napravil v ljudstvu neizbrisjen utis. Goste je pozdravljalo lepo število slavolokov in ponosnih mlajev — dar vrlih Travničanov. Dom kot vas Hrib Tabor je bil ves v zastavah. Poleg vseh domačih društva je bilo zlasti močno zastopano izobraževalno društvo na Blokah, v izrednem številu Dekliška zveza na Blokah, izobraževalno društvo v Sodražici, Stari trg, Dobropolje, Draga in drugi. Vkljub dežju so se izvršile vse točke v lepem redu. Nasprotnih glasov ni bilo čuti. Vsem, ki so pomogli k lepemu izidu slavlja izrecna zahvala, predvsem veleč. g. dekanu dr. Knave, br. Jeločniku, br. telovadniku odsekov in društvom, zlasti iz Blok, vrli neutrudno delujoči Orlovske godbi iz Škocijana, darovalcem mlajev in dobitkov in prodajalkam in prodajalcem istih in drugim. Lepo se je izvršilo blagoslovilje Društvenega Doma — delo ljudskih rok; to je bil veličasten praznik požrtvovalnega ljudstva, obenem pa krasna manifestacija krščansko-socijalne misli, v čije taboru je vrl Loški potok.

Gospodarstvo.

Program delitve premij za govorjo živino, ki bo v ponedeljek dne 19. septembra 1910 v Kandiji pri Novem mestu na ondotnem semnjišču. Namen razstavi in delitvi premij je: a) Da se živinoreci tega okraja s primerjanjem goved vzpodbudijo za napredno živinoreje in se o nji pouče; b) da se razvidi uspeh, ki se zlasti z državno in z dejelno podporo dosihob dosegel pri reji naše domače goveje živine. 1. Pravico do premij imajo vsi živinoreci iz političnega okraja Novo mesto. 2. Do devetih dopoldne mora vsa živina biti na mestu razstave, in sicer posebej juncl, posebej telice in posebej krave, za ograjo privezane. Vsak lastnik mora skrbeti, da ima njegova živina hlapca ali deklo, ki ji streže. 3. Da živina more biti deležna premije, mora najmanj že pol leta biti lastnina tistega gospodarja, ki jo razstavi. To mora razstavnik dokazati s spričevalom svojega županstva. 4. Može, ki bodo sodili o premovanju živine, se izbera po dotičnem predpisniku c. kr. ministrstva za kmetijstvo in se morajo ravnati po predpisih, za to določenih. Kdor je premijo dobil, se mora s posebnim pismom zavezati, da spolni vse, kar veleva omenjeni ministriki predpisnik, ter da obdarovano plemensko žival obdrži najmanj eno leto za pleme. 6. V razstavo se pripuščajo: a) biki, od pol leta starosti naprej, b) breje telice, ki so najmanj 2 leti stare, c) molz. krave, ki so imele eno, dve, tri, kvečjemu 5 let. K premovanju je dopuščena goved enobarvne in pisane pasme in živali domače reje. 7. Za lepo živino so določene naslednje premije: I. za bike 20 premij, in sicer ena 70, ena 50, ena 40, ena 30, 6 po 20 in 10 po 10 K. II. za krave 15 premij, in sicer ena 50, ena 40, ena 30, 6 po 20 in 6 po 10 K. III. za breje telice 15 premij, in sicer ena 50, ena 40, ena 30, 6 po 20 in 6 po 10 K. Posestnikom, ki pripeljejo k premova-

nju v vseh oddelkih najlepšo skupino goved, sme presejevalni odbor prisoditi vrh gorenjih premij tudi priznansko diplomo za umno živinorejo in v posebnem slučaju še izredno posebno prejmo. S seboj je treba prinesi živinske potne liste! — Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske. V Ljubljani dne 10. avgusta 1910. Frančišek Povše, predsednik, Gustav Pirc, ravnatelj.

Slavnost gasilcev.

Slavnost blagoslovilja novega gasilnega doma za Podutik - Glince se je v nedeljo dne 7. t. m. povsem dobro obnesla. Že ob drugi uri se je zbralo v Podutiku na stotine radovednega ljudstva iz Ljubljane in okolice. Ob tretji uri je bil sprejem 14. gasilnih društev. Ob štirih se je začel premikati krasni izprevod proti novi stavbi gasilcev: prva godba (18 mož), katera je z lepimi koračnicami spremiljala udeležence, za njim je šla lepa vrsta belo oblečenih deklic in gospodičen, potem vrle domače gospice v prekrasnih narodnih nošah, za temi so korakali domače gasilno društvo pod vodstvom podnačelnika g. Baša in 14 sosednih gasilnih društev ter čez 1500 drugih ljudi. Izprevod je trajal več nego pol ure. Prišedši do novega doma so se društva lepo uvrstila, potem sta se pripeljala domača gg. duhovnika župnik in kaplan, za njimi se je pripeljala kumica z g. načelnikom Kunovarjem ter je izročila novemu gasilnemu domu krasen šopek s slovensko svileno trobojnicico. Po blagoslovilju je g. župnik imel kratek, toda zanimiv govor, s katerim se je zahvalil vsem domačim faranom za njihovo požrtvovalnost ter obenem vspodbujal navzoče gasilce z geslom »Na pomoč!« Potem je pevski zbor Blaž-Potočnikove čitalnice iz St. Vida pod vodstvom pevovode g. Hafnerja zapel par krasnih pesmic, nakar se je v istem redu začel pomikati izprevod s spremiljevanjem godbe na veselični prostor v Podutik. Vse gostilniške sobe gg. Alberta in Antona Vodnika in oba zelo velika vrtova sta bila nabito polna, tudi po potih in sosednih vrtovih je bila velika gneča. Ob pričetku veselice sta pela pevski zbor Blaž - Potočnikove čitalnice iz St. Vida in pevski odsek gasilcev iz Zgor. Šiške s spremiljevanjem godbe. Vse domače gospodinje so prav pridno razpečavale številke krasnih dobitkov, katerih je bilo čez 200. Po razdelitvi dobitkov je vzbudilo splošno zanimanje srečkanje domačega »kozla«, za tem sledila je šaljiva pošta, v mraku so začele švigati po zraku rakete in umetljeni ogenj. Ne smemo pa pozabiti zanimivosti turške kavarne »Hasan Ali beg«, kaj pridno so Turčini s pipami v ustih in dolgimi bradami po svoji starji šegi kuhalni in razpečavalni kavo z primesjo takozvane turške »Mastilke«, kar je neslo društvu okrog 80 K čistega dobička. Kosmatih dohodkov, brez drugih darov je bilo 1004 K 68 v. Ker pa se ni bilo mogoče odboru novega gasilnega društva v tej gnječi zahvaliti vsakemu posebej, zato jurek izrekamo vsem navzdim im sodelovalčem tem potom iskreno zahvalo. Osobito pa hvala Njegovemu Veličanstvu cesarju Francu Jožefu I. za velikodušni dar novemu gasilnemu

domu v znesku 150 K. g. župniku za mični, v srce segajoči govor, dalje go spej kumici za velikodušni dar, vsem gasilnim društvom, pevovodi Blaž-Potočnikove čitalnice v St. Vidu, g. Hafnerju in načelniku pevskega odseka gasilcev iz Zg. Šiške g. Pavšiču za krasno in gulinjivo petje, gospodu kapelniku godbe iz Vevč pri Ljubljani, dalje vsem domačim dekletom in gospicam za njihovo požrtvovalnost pri pletenju vencev, dekoriranju veseličnega prostora ter prodajo srečolovnih številk, šopkov, razglednic, trakov itd. Potem vsem vaškim mladeničem za postavljanje slavolokov itd., g. odborniku Valentini Babniku ml. za vrlo nadziranje pri vsem. Predvsem pa davovateljem krasnih dobitkov, kakor: sod vina, omara za obliko, seženj drv, kozelj, toaletnih predmetov itd. in gg. gostilničarjem za povsem dobro posrežbo kljub toljemu navalu! »Na pomoč! za odbor B. in K.

Dnevne novice.

+ Slovanski narodno - gospodarski shod v Ljubljani. — Izjava. Podpisani podpredsednik in odborniki za prireditev »Slovanskega narodnega gospodarskega shoda v Ljubljani« dne 14. in 15. avgusta 1910, izjavljajo, da odklanjajo svoja častna (?) mesta ter se odpovedujejo vsakemu sodelovanju pri shodu iz sledečih razlogov: 1. Ker se pri razdelitvi častnih mest ni oziroma na moč obstoječih političnih oziroma gospodarskih strank, ampak so se predsedniška kakor tudi odborniška mesta oddala po večini pristašem na rodno-napredne stranke, večino podpisancev se je pa izvolilo v odbor brez njihove vednosti; 2. ker se je na enak način preziralo večinsko stranko pri oddaji referatov; 3. ker do danes, to je dva dni pred shodom, ni bilo niti ene načelstvene seje, in 4. ker se je brez vednosti odbora odkazal referat »O sedanjem položaju slovenskega poljedelstva in zadružništva« namesto določenemu poročevalcu g. dr. Vladislavu Peganu drugi osebi. — Ljubljana, dne 11. avgusta 1910. — Dr. V. Pegan. — Ivan Kregar. — Josip Lončarič. — Franc Pust. — Silvester Škerbince. — Ivan Štefe.

+ Najnovejši zaveznik slovenskih liberalcev je — cesarski svetnik Jožef Vergani, najbolj strupeni nemški nacionalec, kar jih poзна avstrijska žurnalistika, mož, ki je v svojem listu zapisal, da Slovani nimajo niti pravice, da v Avstriji živijo in ki pravkar zopet dunajski plattenbrüderski mob hujška na Čeha. Cesarski svetnik Jožef Vergani je tudi tisti, ki najbolj pobalinsko psuje slovansko obstrukcijo in je v svojem »Deutsches Volksblatt« razlil nanjo toliko nemškonacionalne gnojnike, kakor nobena germanška cunja širokem cesarstvu. Najbolj pa cesarski svetnik Jožef Vergani sovraži S. L. S., ki se je predprnila postaviti se po robu Nemcem. Zato nič čudnega, če se je mož zdaj zopet zaletel v Slovenje, češ, da so vsi skušaj veleizdajalcu, tako liberalci kakor »klerikalci«, »Slovenec« pa da se le zato dela patriotskega in registruje liberalne srbske kozolce, ker se »napredna

stranka čedaljebolj širi po Kranjskem in izpodnika tla S. L. S.! To more seveda le najbolj zabito tele verjeti, ampak naš »Slovenski Narod« je to Verganijevo oslovnost hlastno pograbil in se zdaj z njo postavlja, češ, »krščansko-socialni« Vergani obsoja kranjske »klerikalce« in prorokuje, da se jim tla izpodnikajo. Dr. Tavčar je imel res prav, ko je rekel, da je liberalcem pamet zvezla v krto lunkje. Vergani ni bil nikoli krščanski socialec, ampak je le antisemitovsk vsenemec, njegova preprokovanja pa glede strank so se vedno izkazala za jalova. Mož na Dunaju že par let izpodnika tla najrazličnejšim strankam, izpodbil pa še ni nobene. Da liberalci takega moža citirajo zase, to kaže le, da v liberalnem taboru razun dr. Tavčarja res že vsi po glavi hodijo. Saj kdor se veže z Verganijem, ta res ne more biti zdravih možganov.

Ljubljansko katoliško mladeničko društvo v Trstu. Povodom svojega poučnega izleta v Trst in okolico priredi Ljubljansko katoliško mladeničko društvo s sodelovanjem Slov. kršč. socialno-izobraževalnega društva pri Sv. Ivanu in odpoljanstva ljubljanskega katoliškega društva rokodelskih pomočnikov v Društvenem domu pri Sv. Ivanu pri Trstu, v nedeljo, dne 14. avgusta 1910, točno ob polu 5. uri popolne, glasbeno, pevsko in gledališko produkcijo. — Spored: 1. Farkaš, U boj, tam. zbor kat. mlad. društva. 2. Bajuk, Na Gorenjskem je fletno, tam. zbor kat. mlad. društva. 3. Iv. pl. Zajc, Zrinjsko-Frankopanka, moški zbor kat. društva rokodelskih pomočnikov. 4. Lisinski, Mrak tihotni, moški zbor kat. društva rokodelskih pomočnikov. 5. Gr. Tribnik, Slavčku, moški zbor kat. mlad. društva. 6. Farkaš, Ruski ciganski valček, tam. zbor kat. mlad. društva. 7. Farkaš, Hrvatsko kolo, tam. zbor kat. mlad. društva. 8. Dr. Benj. Ipavec, Na poljani, tenorsolospes s spremiljevanjem klavirja, poje g. L. Bajde. 9. Monar, Oče Kolping, hvala tebil tenorsolospes s spremiljevanjem klavirja, poje gospod Ludovik Bajde. — 10. Govor. 11. Črni vitez. (Igrakaz v petih dejanjih.) Vstopnina: Sedeži I. vrste 1 krona; II. vrste 80 vin., III. vrste 60 vin. — Stojische 50 vin. — Pri igri sodelujejo najboljši igralci ljubljanskega Rokodelskega doma. S samospevi nastopi slavnoznan tenorist, g. Ludovik Bajde. — Ljubljansko katoliško mladeničko društvo se je torej v vsakem oziru potrudilo, da poda povodom svojega poučnega izleta tudi bratom v Trstu plemenit duševni užitek.

Aretirani ireditovec. Iz Pulja nam poročajo: Tukajšnja policija je aretovala ireditovca Pirnaton. Pirnaton je bil tisti, ki je v soboto prvi napadel mirne Hrvate in Slovence s kamnjem in tako povzročil oni vsega občovanja vredni pretep. Temu ireditovcu pa še ni bilo zadosti, da je mirno pevajoče Hrvate prvi napadel, ampak je tudi čutil potrebo, njegovim notranjim čustvom dati javno duška s tem, da je kričal: Viva Pola italiana! Abasso marina di guerra! Ali ni to višek ireditovske nesramnosti? Prepričani smo, da se bo navzlic temu vnebovpločemu izdajstvu v edini avstrijski vojni luki še vedno skušalo trditi, da so puljski ireditovci najpohlevnejša jagnjeta i nnajboljši avstrijski patriot. Taki zalegi se hoče dati univerzalno v Trstu! Ze sedaj ni mogoče ireditovce

vedno seboj, draga Mirijam, radi mene. Jaz nisem pozabil Tvojih besedi, ne, vsak dan in vsako noč jih premišljam. Piši mi, prosim Te, ako moreš najti kakega sela. Ako pa ne moreš pisati, vsaj misli name, kakor jaz mislim na Tebe. Zakaj pač ne živiva več skupaj v oni srečni vasi Esencev, ki mi želim vso srečo kakor i Tebi! Zdrava!

Tvoj zvesti prijatelj

Mark.

Ko je Mirijam prečitala pismo, ga je poljubila in skrbno shranila. Nato je odvezala zavoj in odprla slonoščeno škatljko s ključem, ki ji je bil pritrjen. Iz nje je vzela zavitek iz mehkega usnja in veselja je vzkliknila, ko je zagledala v njem ovratnico iz krasnih biserov, prstan z velikim smaragdom, na katerem je bil urezan Marjan in njen obraz, povzet po podobi, ki mu jo je dala seboj.

»Poglej, Nu, poglej!« vzklikne in pokaže Nehušti dragoceni in krasni nakit.

»To je najboljši dokaz, da te ima Mark vedno še rad,« reče Nehušta.

»Ah, da! Toda kaj, ker še vedno zija med nama nepremostljiv prepad!«

»Vzglj, Nu, poglej!« vpraša Mirijam razmišljeno.

Poučno potovanje kranjskih in koroških kmetov v Svico.

(Dalje.)

Lep je bil večer 9. julija v kazini v Bernu, kjer nas je počastilo več gg. uradnikov od avstrijskega poslaništva in šiške vlade, dalje ravnatelj dr. Keppli, kmet. učitelj g. Schneider in drugi. Zelo podučna so bila tudi predavanja od strani šiških strokovnjakov ta večer, ki smo jim pogumno sledili v noč, dasi so pešale noge in glave od dnevnega truda.

Sirarsko šolo na Rüttiju nam je razkazal ravnatelj njen in obenem docent na polytechniki v Curihu, gospod Peter.

Toda z Bogom, ti mesto medvedov, krasne zvezne palače, prelepne stolnice, ki so jo zidali katoličani, pa nam jo zdaj reformiranec kaže za denar, od zunaj pravtno krasno, od znotraj deflorirano, pravi simbol trubarjanskega krivoverstva, ki kaže na sebi le toliko lepega, kolikor si je pridržalo še prvotnega!

Gospodarska zveza — Winterthur!

Cenjeni čitatelj, gotovo že želiš, da koncam. Toda če hočeš videti in zvesti, kaj da premore skupna sila preprostega kmeta, pojdi v Winterthur za par dni in ogled si »Zvezzo vzhodnošiških kmetijskih zadrug«. Pred seboj imaš velikansko palačo, ki je skladne za vse potrebščine, ki jih imata

moderni gospodar in gospodinja. V zalogi imajo: gnojila, krmila, moko, semenje, bakreno galico, kreosotni karbolinej, petrolej, premog, kolonialno blago, stroje in železnino, vina, sukneeno blago, posredujejo kupčijo s sadjem itd. Da računa bilanca le z milijoni, smo si moralni misliti, ogledujoče velikanske zaloge, za kajih prevajanje rabi Zveza svoj tovorni avtomobil poleg konj.

Gosavska pokrajina je ena izmed onih, kjer se pečajo skoro izključno z mlekarstvom. Ravnatelj iz kmetijske šole v Rheinecku ob Bodenskem jezeru nam je prišel v Gossau naproti ter pojasnil razmere okoliša, ki smo si jih tudi natančneje ogledali pod njegovim in pod vodstvom gospoda inž. Eppra. Poleg živinoreje je v gosavskem okraju tudi zelo veliko domače obrti, izdelovanje »špic« za obliko, za gardine pri oknih itd. Iz vseh vilam enakih hiš so se svetlikali krasni strojčki, kajti na roko se davno ne izplača več ta industrija. Štirinajstletna punca zasluga dan brez težave po 240 frs.

Kakor povsodi po Švici ima tudi tukaj vsak gospodar posestvo zaokroženo in sredi njega gospodarsko poslopje. Silno dragi so posli: hlapec 15 do 20 frs. na teden in oskrb. Cena živine je: za bike 1000 do 3000 frs., za plemenske krave pa 1000 do 2000 frs., molzne krave ne prestopajo višine 600 do 800 frankov. Vsi vrtovi okoli hiš so razdeljeni z ograjo v velike oddelke in tu se menjavajo pase živila od sre-

de aprila do konca oktobra; kjer je dosti plevela, tam pa spomladi zgodaj pasejo in potem kose. Pri tem gospodarstvu je treba le malo delavnih sil. Gospodinja z enim hlapcem oskrbuje po 16 do 12 govedi. Pasejo namreč zdaj na enem, zdaj na drugem oddelku, ki potem dozorijo za košnjo v različnih časih ter dajo tako nepresilnega posla skozi celo leto. Ograje najbolj pohvaljeno iz lesnih kolov, namočenih tri tedne v 1½% bakreni galici, vmes pa je napeta bodeča žica. Gosavska pokrajina je ena sama velika sirarna. Bili smo v občini, ki ima le 2500 prebivalcev, a dvanaest siraren, in to lepih in velikih. Mlekarne zadruge dajejo vseposodi mlekarne v najem in ne sirarijo na lasten račun. Najemniki, izučeni sirarji, delajo v mlekarji vs

krotiti, kaj bi šele potem bilo, ako bi se dalo avstrijskim izdajicam univerzo na slovanskem jugu.

Prepopovedani izlet v Pulj. Iz Pulja poročajo: Z zabrano izleta, ki so jo Italijani preko vojaških oblasti izberali in — izdenuncirali, so škodili največ sebi! Tako je imel n. pr. v nedeljo dne 14. t. prti v Pulj izlet iz Reke. Ali včeraj se je na glavarstvu predstavila slovenska deputacija, ki je odločno izjavila, da bi smatrala kot provokacijo od strani oblasti, ko bi te dovolile (pa bi bilo tudi le kak zabaven izlet) potem, ko so zabranile izlet N. D. O., ki ni imel nikake politične, ne demonstrativne svrhe. Kar se zabranjuje nam, to tudi drugim ne sme biti dovoljeno! Voditelj c. kr. okrajnega glavarstva, nam. tajnik Pazze, je izjavil, da je že prepovedal izlet z Reke za 14. t. m. in neki drugi izlet za 20. t. m. — ter je dodal, da od ponedeljka dalje ne bo več nikakega izleta v Pulj!

Strela — Dva človeka pod gore čimi tramovi. S Čateža pod Zaplazom se poroča: Včeraj v sredo 10. t. m. popoldne nekako ob 5. uri je treščilo v pod Franceta Gliha Roksa v Gorenji vasi. Strela je vgalia in naenkrat je bilo vse poslopje v ognju. Pod je bil poln mrve in slame, pšenico so domlatili isti dan in je bila še na podu. Zgoreli sta popolnoma dve poslopi. Najhujša nesreča pri tem pa je, da sta se ponesrečila pri požaru dva moža. Ko je bilo poslopje še vse v plamenu, sta v hlevu mukale še dva teleta, drugo živino so rešili. Po ti teleti skočita v hlev Matija Štepec iz Gorenje vasi in Jakob Bedene z Zaplaza. V tem trenotku pa se podere skončni zid na hlevov strop in kamenje pokopljive oboje. Tega pa nihče ni opazil v občini zmešnjavi. S sosednjega poslopja zagleda nekdo v gorečem hlevu človeško glavo med kamenjem in tramovi. Hitro skočita v hlev Jakob Korelc z Goljeka in Ivan Kamin z Dolenne vasi in izvlečeta iz pod razvalin Jakoba Bedene, ki je bil še živ toda ves obžgan; leva noga je bila zlomljena in glava vsa razbita, vendar je še toliko pri moči, da so ga je mogli danes prepeljati v bolnišnico usm. bratov v Kan-dijo. Ker Matije Štepeca ni bilo nikjer zunaj najti, je postajala sumnja vedno grožnješa, da je on tudi v hlevu ostal. Kakor hitro je bilo mogoče bližu, so na prigovaranje navzočega župnika začeli razkopavati kamenje in našli so Matijo Šepce žalibog mrtvega. Ležal je na trebuhi in v rokah je imel nož, skaterim je mislil tele odrezati in rešiti. Bil je skrben in priden gospodar in je z malim posestvom živil ženo in sedem otrok.

Po toči poškodovana jabolka. Tovarna za konserve v Liebenau je deželnemu glavarju naznana, da kupuje Franco na vsaki železnični postaji po toči poškodovana jabolka vagon po 300 kron.

Ciganji ne smejo v Zagreb. Zagrebški župan Holjac je v sporazumu s policijo izdal naredbo, ki ciganom zabanjuje vstop v mestni teritorij.

Pomiloščeni kaznjenci. Cesar je pomilostil 47 kaznjencev v kaznilnicah. V ženski kaznilnici v Begunjah so pomiloščene tri kaznjence.

Izvoz v Mehiko. Interesentom je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled seznam predmetov, ki jih je možno dobro razpečevati v Mehiki, ter poročilo o tamošnjih kupčijskih razmerah.

Industrijsko in trgovsko poročilo o Nemčiji. Avstro-Ogrsko pomožno društvo v Ahnu (Österr.-ungar. Hilfsverein in Aachen) je poslalo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani poročilo o stanju industrije in trgovine na Nemškem za mesec junij. Poročilo, ki

je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled, zadeva naslednje stroke: Premogokopstvo, industrija svinca in cinka, kupčija s srebrom, strojna industrija, industrija z nezgorljivimi izdelki, tekstilna industrija, izdelovanje in izvoz razglednic, petrolejska industrija.

Hrvatski glasbeniki in učitelji glasbe prirede o priliki 50letnice pevskega društva »Zora« v Karlovcu dne 14. in 15. t. m. shod za osnutje »Saveza hrvatskih glasbenika«.

Odkritje cesarjevega spomenika v Jajcu. V nedeljo, 14. t. m., slovesno odkrijejo v Jajcu spomenik cesarju Francu Jožefu I.; navzoč bo deželni šef baron Varešanin in zastopniki raznih oblasti.

Vojak u'tonil v Osjeku. Minilotorek je pred očmi svojih tovarišev utoril infanterist Rajić, ki je že tretje leto služil.

Ciganko — vedeževalko Demeter Zofijo iz Galicije so včeraj aretirali v Gorici. Nekemu 20letnemu mladencu iz Ločnika je namreč prerokovala bodočnost iz njegove dlani, za kar je zahtevala preveliko svoto. Če bi ciganka pogledala na svojo dlan, pa bi lahko spoznala, da bo aretovana.

Umrl je v Gorici trgovec gospod Albin Kregan, star 44 let.

Za obiskovalce razstave v Bruslju. Trgovski in obrtniški zbornici se je naznanilo, da bruseljske razstavne pisemske znamke, ki se prodajajo na razstavi v Bruslju, nimajo mednarodne poštnje vrednosti, in imajo tedaj le v Belgiji veljavo. S temi znamkami frankirane dopisnice in pisma, ki se pošljajo iz Belgije v inozemstvo, se smatrajo kot nefrankirane in je od njih plačati kazensko poštnino.

Častne svetinje za 25letno zasluno sodelovanje pri gasilnih društvih so dobili člani prostovoljnega gasilnega društva v Črnomlju gg. Janko Fugina, Jožef Junko, Ivan Papež, Ivan in Mihael Schweiger ter Pavel Klemenc.

Pred sodiščem krivo pričala. Proti Mariji Rihtar, posestnici na Beričevem, je vložila pri c. kr. sodišču na Brdu Katarina Trškan, posestnica in mesarica na Studencu pri D. M. v Polju tožbo na izročitev prešiča in na plačilo odškodnine v znesku 23 K. Med spornima strankama je bilo namreč dogovorjeno, da mora Trškan priti dne 29. marca t. l. po prešiča, a ker je ta prišla šele 31. marca ponj, ga ji ni hotela izročiti. Tožiteljica Trškan je pa temu oporekala, sklicevaje se na dogovor, ki se je vršil med njima na velikonočno soboto v Ljubljani, s katerim se je kupna pogodba tako spremenila, da Trškan Katarina pride po prešiča lahko šele 31. marca t. l. Marija Rihtar je trdila, da ni bila na Velikonočno soboto v Ljubljani, sklicevaje se na njen 18 let staro hčer Miciko. Ta je kot priča v tej pravdi pod prisego zaslisanata kribo izpovedala, da na Veliko soboto ni bila njena mati v Ljubljani, marveč ste pekli doma potice in kolače, s katerim delom ste komaj ob 9. uri dopoldne končala, potem sta pomivali, okoli dveh popoldne ji je pa še mati pomagala jedila v korbo nalagati, na kar jih je ona nesla v cerkev blagoslovit. Da je Marija Rihtar krivo pričala, je bilo dokazano po pričah. Anton Snoj, sosed Marije Rihtar, je izpovedal, da je mati obdolženke na Veliko soboto poleg nje na sv. Jakoba trgu jrbase prodajala. Priča Stefan Starin jo je videl med 7. in 8. uro iti v Ljubljano. Priča Doroteja Ložar jo je ta dan okoli 3. ure popoldne srečala, ko je šla domov. Tu-

di Katarina Trškan je pod prisego potrdila, da je med 10. in 11. uro na svoji stojnici govorila z Marijo Rihtar star. Ker je bila obdolženki krivda krive prisegе dokazana, je bila obsojena na en mesec ječe.

Veliko veselje v Postojaški Jamli. V nedeljo, dne 14. avgusta 1910 se bo vršila v tem čarobnem podzemskem svetu običajne poletne veselice. Začetek ob 3. uri popoldne (pri vsakem vremenu). Odhod iz Ljubljane ob 5. 6. 03, 9:45 in 12:58. Iz Trsta (južni kolodvor) ob 7:55 in 9:55 dopoldne.

Slovensko planinsko društvo naznanja, da je Schmidingerjeva koča na Veliki planini nad Kamnikom za turistovsko kočo priredila in da se ta nova planinska postojanka izroči prometu v nedeljo dne 14. avgusta 1910. V novi koči je poleg posebne kuhanje prirejena obednica ter dve spalnici za 8 oseb. Koča je preskrbljena s pristnim domaćim vinom in dobrim pivom ter vsakvrstnimi jestvinami, izvzemši sveže meso. Koča je oskrbovana: Prijateljem lahkih planinskih izletov priporočamo turo na Veliko planino.

Harmonij dobro ohranjen želi kupiti šolsko vodstvo v Mokronogu.

KONFLIKT V DALMATINSKI HRVATSKI STRANKI.

Splitski »Dan« prinaša 11. t. mes. izjava poslanca Frana Ivaniševića in Vincenca Medinija, da izstopata iz »Hrvatske stranke«, ki je pod vodstvom župana Nikolaja pl. Dubokovića. Ivanišević kakor tudi Medini sta bila ena izmed najbolj delavnih aktivnih članov stranke. Svoj izstop utemeljujeta s tem, da je postala stranka nezvesta svojim prejšnjim principom. Tudi deželni glavar dr. Ivčević in deželni odbornik Tomares, kakor tudi poslanec Vuković nikakor niso zadovoljni, da se je stranka zblžala z demokratimi. Govori se, da bodo tudi ti štirje izstopili iz stranke.

HRVAŠKI SABOR

je sklican 22. avgusta. V seji se naznani, da se sabor razpusti. Za nove volitve se že vse pripravlja. Ban hoče pri novih volitvah delati po Khucnovem vzorcu volitve.

POMAŽARJEVANJE NA HRVAŠKEM.

Mažarska propaganda se na Hrvatskem zelo širi. Več hrvatskih šol so že zaprli, ker pošljajo starši otroke v mažarske šole društva »Julian«, kjer ne plačajo nobene šolinine in dobe knjige in učila brezplačno.

TURŠKI VELIKI VEZIR V RUMUNIJI.

Turški veliki vezir je obiskal v Sinaju rumunskega kralja.

TURŠKE POLITIČNE NOVICE.

Turčija najame šestmilijonsko posojilo pri pariških bankirjih. — V skadrskem sandžaku so zaplenili 17.000 pušk. — V Sofijo je došlo 1200 makedonskih beguncev, naznanih je še 300. Begunci preskrblja bulgarska vlada.

ANARHIJA V PERZIJI.

Perzijska vlada povrne škodo ruskim podanikom, ki so jo trpeli minulo nedeljo, ker so njihove domove oplenili Baktiari. V Peterburg so došla poročila, da so pričeli vojaki pleniti stanovanja tujcev. Ruski podaniki so pobegnili v konzulat. Kazaška brigada je zasedla pot v Šimro, da prepreči dohod revolucionarjem v Teheran. Vlada je proglašila, da bo vsak aretiran, ki se bo prikazal po solnčnem zahodu na cesti. Kdor ne bo obstal na prvi klic, bo ustreljen. Vsi potni listi so razveljavljeni in mestni vhodi zaprti. Položaj je vedno bolj resen.

Odkritje spomenika pesniku Antonu pl. Mihajloviću v Klanjcu.

Povodom te slavnosti se je zbral v lepem trgu Klanjcu ob Sotli na Hrvatskem dne 7. avgusta 1910 na tisoče hrvatskega in slovenskega naroda, kar je utisnilo vsej svečanosti pečat jugoslovenske vzajemnosti: »Slovenac in Hrvat, za uvjet brat i brat«. Svečanost se je pričela, kakor je eminentni katoliški narodu oziroma narodoma prikladno, s slovensko sveto mašo v župnijski cerkvi, pri kateri je krasno popravljalo zagrebško društvo »Kolo«. Ob 11 uri dopoldne je mnogobrojna pestra množica čakala na odkritje spomenika, ki je krasen doprsni kip. Izklesal ga je hrvatski umetnik Franjež ter je postavljen na res lepem prostornem trgu. Raz govorniške tribune je čital najprej dr. Ortner, tajnik hrv. društva za puščku prosvjetu, spomenico, nanašajoč se na slavnost. Dr. Stjepan Čukač, rojak klanjski, profesor in katehet v Zagrebu, je govoril namesto obolelega apostola protonotarja in kanonika dr. Ivezovića. Potem je prevzel načelnik trga g. Pero Fadijević spomenik v svojo oskrbo. Govorili so še poslanec Ljubo-

ba Gjalski v imenu hrvatskih književnikov in profesor dr. Ilešič kot zastopnik »Slovenske Matice« in Slovencev. Poslanec Babić Gjalski je nosil red sv. Save in se je skrbno ogibal besede »Hrvat«, kar je pri mnogih obudilo nemalo ogorčenja. Na spomenik so položili štiri krasne srebrne vence, in sicer v imenu vlade bivši nadžupan varaždinski pl. Jelačić s prekrasnim govorom, mestni župan zagrebški g. Holjac, zastopnik mesta varaždinskega, kakor tudi v imenu krajevnega odbora veleč. g. dr. Homotarić, mož navdušen za narodno delo in iskren prijatelj Slovencev. Kakor zna govoriti le Hrvat je pri spomeniku proslavljal pesnika posl. stranke prava časnikar g. Peršić z izredno krasnim donečim glasom. Popoldne se je razvila ljubka narodna veselica, zapela se je marsikatera pesem, hrvatska in slovenska, izrekla se marsikatera domorodna navdušena beseda in sklenilo se je mnogo prijateljstva med Hrvati in Slovenci z namenom, delovati za narod ne samo v hipnem navdušenju, nego tudi v dejanju in resnicu. Da, kar želi brošura ad hoc izdana, to se je uresničilo: »Krasno zagorsko mjesto Klanjac pretvorit će se ovoga u pravo narodno proštenište«.

Ljubljanske novice.

Ij Umetniška razstava v proslavo 80. rojstnega dne Nj. Veličanstva cesarja Franca Josipa I. Za retrospektivno razstavo, ki se vrši meseca septembra t. l., je priglašenih že mnogo jako zanimivih umotvorov starejših umetnikov. Da pa bo ta razstava kolikor mogoče popolna, prosijo se lastniki umotvorov, spadajočih v dobo od leta 1830 do približno 1890 uljudno in nujno, da blagovolijo iste prepustiti za to razstavo in jih v ta namen prijaviti pri slikarju Rih. Jakopiču, Ljubljana, Emonska cesta 2. V poštev pridejo posebno še umotvorili sledenih umetnikov: M. Langus, J. Egartner, Kurz pl. Goldstein, Pavel pl. Kuhnl, F. Stroy, Vizjak, J. Wolf, Karinger, Stefan in Bl. Šubic, A. Roblek, Fr. Globočnik, Fr. Zajec, J. Tavčar, M. Tome, Geier, Pustavrh, Götzl, F. Petkovsek, Dejak i. dr. Prosijo se tudi oni prijatelji umetnosti, ki sami sicer nimajo omenjenih umotvorov, katerim pa je znano, kje se isti nahajajo, da blagovolijo to naznaniti. Tudi podatki iz življenja teh umetnikov se hvaležno sprejmejo. Z ozirom na važni pomen te razstave je pričakovati, da se odzove vsakdo, ki zamore na en ali drug način prispevati k njenemu sijajnemu uspehu. Ziveči umetniki se še enkrat opozarjajo, da blagovolijo svoje umotvore čim prej priglasiti in odpolati, ker poteče rok za priglasitev 20. t. m.; umotvorji pa morajo priti v Ljubljano vsaj 25. t. m.

Ij 25 letnica mašništva. Danes sta praznovala 25 letnico mašništva v Ljubljani gg. Ivan Ambrož, c. kr. kurat vojne mornarice in Ivan Kunauer, župnik na Golem. Še mnogo let!

Ij Umrl je včeraj v deželni bolnici g. Fran Lovšin, posestnik in gostilničar v Gradišču, po daljši mučni bolezni. Ranjki bil je poznan v vseh krogih ljubljanskih. — Za časa svoje mladosti bil je tudi eden izmed pionirjev slovenske Talije. Ko je slovenska Talija bila še v povojuh, ko so še vse moči rekrutirale večinoma iz ljubljanskih obrtnikov in ko so se predstave vršile še v stari Čitalnici, bil je že ranjki vnet sin slovenske Talije. Seveda, kakor običajno, tudi on ni žel za to nikake Zahvale ali priznanja. Takrat igralci niso še bili plačani kakor so danes, temveč bili so diletanti kateri so se iz veselja in ljubezni posvetili slovenskemu gledišču. Bridke skušnje dovedle so tudi njega, kakor marsikaterega družega do tega, da je obrnil hrbot slovenskemu gledišču, ker je uvidel, da v domovini pri vladajočih razmerah, za domaćina ni kruha. Zadnjikrat je nastopil ranjki po daljšem premoru na »Ljudskem odru« v vlogi Anžeta v »Revku Andrejku«. Videlo se takoj da ni še v njem zamrla gledališka žila, dasiravno so leta pretekla med tem nastopom in zadnjim nastopom pri dramatičnem društvu. — Vrlemu prijatelju in pionirju slovenske Talije pa bodo mirna in lahka domača zemlja.

Ij Kje je ta Ljubljana? Nek angleški dnevnik v Ameriki je priobčil tole novico: Zenske smejo sedaj glasovati v Ljubljani, glavnem mestu avstrijske krovovine Kranjsko, ko jim je deželni zbor podelil to pravico. Gotove ure v dnevu so jim določene za glasovanje, ko se moški odstranijo z volišči. In tako je rešeno težavno vprašanje, ki je delalo največjo preglavico antisufragistom v tej deželi.

Ij Vseslovenski gasilski zlet v Ljubljani. Po tiskovni pogreški je včeraj zasel v list napačni dan gasilskega sprevoada. Sprevod se vrši v nedeljo, 14. t. mes. in ne 15. t. m., kakor je bilo napočeno. Gasilci korakajo tudi

je obrestovanje in amortizacija od več nego 20.000 frs.

V Wittenbachu smo si ogledali mostarno in pokušali izborni izdelek ter prišli na večer v St. Gallen. Odtod smo se odpeljali proti severu, gledali nekaj časa Bodensko jezero, n

mimo deželnega dvorca, kjer se poklopijo deželnemu zastopu.

Ij **Poročil** se bo 15. t. m. g. Ivan Potrato, zasebni uradnik, z gdč. Fani Gostinčar, hčerk državnega poslanca. Vse najboljše!

Ij **K c. kr. obrtnemu nadzorstvu v Ljubljani** je prestavljen obrtni nadzorni komisar Alfred Dejak iz Zadra.

Ij **Upokojen** je na lastno prošnjo davčni upravitelj Mihail Francič v Ljubljani. Finančno ministrstvo mu je izreklo pripoznanje za dolgoletno zvesto službovanje.

Ij **Prememba posesti.** Hišni posestnik g. Jožef Hafner je kupil hišo št. 6 v Prečni ulici za 62.000 K.

Ij **Mestna posredovalnica** za delo in službe bode v torek, dne 16. t. m., zradi snaženja uradnih prostorov za stranke zaprta.

Ij **Plinovo svetilko razbil.** Včeraj popoldne je na Sv. Petra cesti z vozom zadel nek voznik v kandelaber in razbil plinovo svetilko. Tudi na Bleweisovi cesti je nek nepreviden voznik zadel v kandelaber in razbil svetilko.

Ij **Prodajalci prešičih kož.** Predvčerajšnem so trije moški v Šolskem dvoredu imeli v vreči dve prešiči koži in se posvetovali kje bi jih prodali. Slednji je rekel 42 letni dñnar Ivan Pibernik iz Loke pri Mengšu, da jih bode spečal v denar v Polakovski tovarni. Prišedti v tovarno se je vedel tako sumljivo, da kož ni prodal. Ko je policija o tem zvedela je sumljive posestnike kož zasledovala in je tudi Pibernika ki je kože nesel in delavca Franceta Kobilca iz Domžal artovala. Trejetemu pa se je posrečilo odnesti pete. Kože so bile ukradene nekemu mesarju na Poljanskem cesti. Obadvia artovana so izročili sodišču.

Ij **Vlom.** Predvčerajšnjem so dosejajo še neznani tatovi vlomili v Rudniku v kovačnico Ivana Medena in ukradli petnajst svedrov, francoza in več drugega kovaškega orodja v vrednosti 200 kron. Pozor pred nakupom ukradenega orodja.

Štajerske novice.

Š Poroka. Iz Št. Ilja v Slovenskih goricah poročajo: V pondeljek, dne 8. avgusta, ob 6. uri zvečer se je v baziliki Matere Milosti v Mariboru poročil tukajšnji slovenski gostilničar in mesar gospod Konrad Celcer z gospico Micko Čivilakovo iz Jarenine. Vrlemu paru dal Bog svoj blagoslov!

Š Mirni dom. Te dni so dosegli v novi sanatorij »Mirni dom« slediči gospodje: Franc Lončar in Franc Skraba, nadkontrolorja iz Grada, Janko pl. Bencich iz Zagreba in Adolf Grašič iz Grada.

Š v sklad za Vrazovo slavnost so darovali: Posojilnica v Ljutomeru 25 kron; slavna posojilnica pri Sv. Miklavžu 10 kron; veleč. g. Davorin Meško, duh. svetnik in župnik pri Kapeli 10 kron; veleč. g. Jože Meško, župnik pri Sv. Miklavžu, 10 kron.

Š Velik požar. Rudolf Hardtov grad pri Slovenski Bistrici, ki je v pondeljek napol pogorel, je bil zavarovan za 300.000 K. Škode pa je po mnenju strokovnjakov 150.000 K.

Š Dramatičnega društva v Mariboru izredni občni zbor se vrši v torek dne 23. avgusta 1910 ob 8. uri zvečer v kmetijski sobi Narodnega doma. — Dnevni red: 1. Sprememba pravil. 2. Slučajni predlogi. Ker se vabilo ne bodo razpošljala vabilo tem potom vse člane, da se zanesljivo udeleže tega važnega občnega zborna. — Na zdar! Odbor.

ZA NADOMESENTE VOLITVE V BOSENSKI SABOR

je sedaj tudi Hrv. Narodna Zajednica postavila kandidate, med njimi dva, ki je pri glavnih volitvah kandidirala Hrv. Katol. Udruga, in sicer za inteligenčno kurijo: dr. Viktor Jankevič in Oskar pl. Somogy; ostala dva kandidata sta: dr. Katičić, odvetnik v Bihaču, in učitelj Čurić iz Ilijada.

IZ SVETOVNE RAZSTAVE V BRUSELJU.

VII.

(V avstrijskem oddelku bruseljske razstave. — Razne zabavne atrakcije na razstavi: norimberški »Bratwurstglöckle«, Senegalci, »Bruxelles Kermesse«, češki prekajalec na razstavi.)

Ker smo že na razstavi, ogledamo si tudi avstrijsko eksposicijo, kdo bi pozabil v tujini na našo milo Avstrijo... Avstriji, kakor sem že omenil, se ni zdelo potrebno postaviti lastnega paviljona, kakoršne imajo celo »nekulturne« južnoameriške republike. Avstrijski oddelek se torej nahaja v glavnem paviljonu v onem kotu, kjer imajo Turčija, Perzija in Grčija svoje kričeče orientalske bazarje! Prodajalci turških slaščic vas vabijo v vseh jezi-

kih k svojim »štanionu«, mahajo vam iz daljave ter vas nadležno spremljajo kos pota. Nekoliko ameriških »optikov« ima tu svoje zaloge. Gorje vam, ako tja vstopite! Tudi ako vidite kakor sokol, brez očal ne boste zapustili njih prostorov. V tako častivredni okolici se torej nahaja avstrijski oddelek. O sancta simplicitas! Avstrijski oddelek se nam torej reprezentira v sredi med turškim in grškim! ter zavzema komaj 50 kvadratnih metrov prostora. Razven Avstrije ne obiskuje tega skritega kota nihče, kajti prav ničesar ni v avstrijskem oddelku, kar bi imelo po bogatih izložbah velikih držav še kako privlačnost. Kakor sosedna revna eksposicija Grčije, kjer nekak potomec slavnih Helenov prodaja sladkarje, nima avstrijski oddelek nobene markantnosti in osobitosti; noben specijalen izdelek avstrijskih pokrajini ni tu zastopan. Šablona eksposicija Hardtmuthovih svinčnikov, nekoliko izdelkov iz Češke: karlovarsko steklo, porcelan iz Toplic, izdelki dveh ali treh dunajskih tvrdk in nekoliko prodajalnih bazarskega tipa — to je vse, s čemur Avstrija tekmuje na svetovni razstavi z ostalimi državami! Najbolj dostojno se v avstrijskem oddelku reprezentuje mesto Praga, edino avstrijsko mesto, ki razstavlja. Pod označbo »La ville de Prague« najdete tu krasno Slavičkovo sliko stolnico sv. Vida na Hradčanah, poleg slike francoski pisane informacije o Pragi s citatom Marcella Prevosta. Nadalje vidimo krasno panorama Prage od mojstra Šetelika ter praške motive od Stretti-ja in Malý-ja. Bilo bi neodkritosrno trditi, da se eksposicija mesta Prage povspenja nad svojo okolico. Malokdo se tukaj ustavi, da bi pogledal vsaj na Slavičkovo sliko, katera skupini dominuje.

Prej nego zapustimo razstavo, oglejmo se še po ostalem razstavišču. Stojimo na terasi, pod kojo se razklada nizek perivoj, oživljen s skulpturami, fontanami, kioski, ki vsi na koncu prehajajo v nizozemsko vrtnarstvo. Okolo in okoli stojijo paviljoni posameznih narodov in mest, pokazujoči okus in samoniklost. Na levi strani imamo italijanski paviljon, mesta Antwerpena, Monaca in kompleks belih, modernih stavb nemške eksposicije, na pravi strani pa ogromno, iz neovržene opeke stavljeno palačo Holandije. Za en oddelk nemške eksposicije se še posebno živo zanimam, namreč za oddelk glasbenih nastrojev. Tu je cela koncertna dvorana. Nekoja podvzetna tvrdka je tu postavila akustičen salon s podijem in neštevilnimi sedišči kakor v gledališču, kjer angažovani virtuozi koncertujejo na razstavljenih glasbilih mnogobrojnemu občinstvu. Mnogokoji, truden samega pregledovanja, se rad tu vsede na trenotek, da se osveži ob godbi. Nedaleko odtod vdareja na uho koncert jeklenih in ozobljenih koles iz strojarne, kjer so vsi stroji v polnem diru.

Se enkrat, preden se za vselej ločim od razstave, sem si pregledal razne paviljone. Holandski paviljon je večinoma napolnjen z materialom iz kolonij. Mimo tega je v njem zastopana ribarska, ladjarska in žganjarska industrija. V sosedstvu sem se še enkrat pregledal paviljon francoskih kolonij in belgijske agrikulture, dalje palačo Brazilije, mavriški paviljon Španije, razne ameriške paviljone ter cele ulice raznih restavracijskih podjetij, kjer neprestano odmeva godba in pesem. Obiskovalci posvečajo posebno pozornost elegantni monakovski palači, kjer se dobre najboljša monakovska piva, norimberški »Bratwurstglöckle«, itd. Tu odmeva pesem italijanske skupine, drugje zopet tirolski jodlerji vabijo svoje rojake v nemške knajpe. Eldorado tega nemškega okusa je »Alt-Düsseldorf«, velika dvorana s stekleno streho, izpremenjena v srednjeveško namestje, kjer ves dan buči nemška, vaška godba. Drobnih restavracij, pokuševalnic in vinaren je na razstavi na stotine.

Velik del razstavišča je posvečen zabavi obiskovalcem. Čisto na koncu razstavišča najdete zabavni kot, vrlo podoben praškemu iz poslednje jubilejne razstave, samo mnogo bogatejši. Za ta način zabave se je tu pobrinilo nekoliko ameriških podjetnikov. Zabavničje je napolnjeno z atrakcijami vseh vrst, drsavišči, gorskimi železnicami, zakletimi gradovi itd. V sredini strmi visok stolp, okoli katerega se vije spirala. Tudi ena izmed ogromnih skizavk, kjer se za eno vožnjo plača frank. Drugje predstavljajo jeklene plošče, od spodaj s strojem razvalovljene, razburkano morje, po česar razjarjeni gladini je možno v malem voziku podvzeti izlet. Dojem je bojda tako popolen, da končuje celo z »morsko bolezničjo«. Na poti srečavate spre-

vod Indiancev iz ameriškega cirkusa, iz daljave slišite piskanje miniaturne lokomotive, ki vozi po zabavniču na vesele velikih in malih. Ako vam vse to ne zadostuje, evo vam pregibljive stopnice, paviljon, v katerem ste primorani vsled pregibanja tal plesati. Razume se, da ne manjka tu obligatna vas črnih domorodcev, ki se zadnje čase nahaja na vsaki večji razstavi. Na praški jubilejni razstavi so bili »Habsburški« (Abesinji), na dunajski lovski razstavi imajo Somalce, v Bruselju pa Senegalci. Imajo tu svoje štore, tolčajo na boben, proizvajajo vojne plesne in ljubavne avanture — in vse, kar se od črncev zahteva v civilizovani Evropi. Vrlo priljubljen in morda najveselevši na svetovni razstavi je »Star Bruselj« ali kakor ga veseli Flamci nazivajo »Bruxelles Kermesse« (bruseljsko žeganje). Nahaja se blizu glavnega vhoda v razstavo in plača se posebna vstopnina. Tu je eno zabavno podjetje poleg drugega. V razkošnih zakotjih, slikovito upravljenih po vzhodih davne preteklosti, se kaj prijetno sedi pri časi penečega burgundca, šegetajočega bordožana ali sladkega rentčana. Moram čitateljem zaupati, da se nahaja na razstavi v Starem Bruselju celo češki prekajalec, v katerega prodajalnici, v nekem hišnem prehodu, sem se osvežil s pravcato pristno prasko gnatjo, kojo mi je servirala brhka Pražanka. Veselo živiljenje se razvalovi v Starem Bruselju posebno zvečer. Na paviljonih se razžare guirlande električnih žarovek, rakete se vznašajo v višavo in razstavno veselje dostopuje svoj vrhunc...

VIII. (Zlet češkega pevskega društva »Smetana« v Plzni k mednarodnim pevskim tekmacem v Bruselju)

Kraljevska družba »Les Artisans Réunis« v Bruselju, ki obhaja letos šestdesetletnico svojega obstanka, je razposlala pred nekoliko meseci izvestja o prireditvi mednarodnih pevskih tekem v Bruselju. Tekme, kadarkoli se prirejajo, vzbujajo v celi Belgiji in tujini neobičajno zanimanje. Letos pa še posebno, ko so bili v zvezi s svetovno razstavo. Pevske tekme so se vrstile dne 3., 10., 17. in 24. julija t. l. ter so bile razdeljene na tekme belgijskih in inozemskih društev. Prvi so se imenovali »turnarji« ter so se vršili 3. in 17. julija. Ni pri njih nobenega zborna sodnikov (jury) in ne podeljujejo se cene. Občinstvo samo zastopa jury: z udeležbo odloča in s ploskanjem poplača. Mednarodnim tekmacem, h kajim so bila pripaščena samo pevska društva prvega reda, je bila določena doba od 10. do 24. julija. Vrstile so se pred zborom sodnikov (jury) sestavljenim iz odličnih, svetovnih glasbenih mojstrov; tekmuje se za ceno, katero jury zmagajočemu društvu pripozna. Dne 10. julija je tekmovala takozvana »Divise d' Excellence«; v njej pojelo društva, ki so že v »Divise d' Excellence« tekmovali, pa niso dobili prve cene. Občinstvo samo zastopa jury: z udeležbo odloča in s ploskanjem poplača. Mednarodnim tekmacem, h kajim so bila pripaščena samo pevska društva prvega reda, je bila določena doba od 10. do 24. julija. Vrstile so se pred zborom sodnikov (jury) sestavljenim iz odličnih, svetovnih glasbenih mojstrov; tekmuje se za ceno, katero jury zmagajočemu društvu pripozna. Dne 10. julija je tekmovala takozvana »Divise d' Excellence«; v njej pojelo društva, ki so že v »Divise d' Excellence« tekmovali, pa niso dobili prve cene. V naredno 24. juliju je bil poslednji dan tekem »Divise d' Excellence«, kjer je bilo dovoljeno peti samo onim društvom, ki so pokazala najvišjo stopinjo pevske popolnosti s tem, da so si že poprej pridobili cene v »Divise d' Excellence«. Letošnji 24. julij, ko je za prvo ceno tekmovala cela vrsta odličnih pevskih društev, ni samo znamenit dan za Bruselj, Belgijo in ves umetniški svet, ampak tudi za slovanstvo in za njega najboljše predstavitelje, Čehi. Ta dan je nastopilo v Bruselju češko pevsko društvo »Smetana« iz Plzna; to odlično in tolikrat pri raznih prilikah zmagovalno in s prvimi cenami počaščeno društvo se je borilo s tujimi društvami za palmo zmage v »Divise d' Excellence«.

Pevsko društvo »Smetana« je bilo povabljeni od kraljeve družbe »Les Artisans Réunis« v Bruselju, s koto je v prijateljski zvezi že od leta 1900. Plzenjsko društvo je predložilo jury-ju sledče zbole: »Pogreb v lesu« od Wendlera, »Češke pesni« od Nešvere, »Češki ples« od Pallyja ter »Materna govorica« (Rodna mluva) od I. B. Foersterja. Našo javnost bodo zanimale nekatere podrobnosti iz pevskih tekem: belgijska jury po žrebu določi zbole, kajih razpored se v poslednjem trenotku pred nastopom občinstvu na znanosti. Pevska dvorana se označi dve uri pred nastopom, da se dotično društvo ne more prepričati o akustiki, oziroma da ne more protestovati proti določeni dvorani. Izmed priglašenih članov kogača pevskega društva sme manjkati samo 10 odstotkov, drugače ni dovoljeno nastopiti. Posebno za to določen komisar konstatuje istinitost podatkov v prijavah kakor tudi istovetnost oseb. Začetek petja se določi pred tekmo. Na pr. v Verviers v Belgiji, kjer je dne 23. julija 1905 »Smetana« dobil dve zlati kolaini in se-

resko vazo, — darovi sedanjega kralja, takratnega princa Flanderskega — so začeli plzenjski pevci peti šele ob pol 12. uri v noči. Temeljni akord zboru se kontroluje pred in po petju na harmonijou, a izid se naznani takoj po tekmi.

Dne 23. julija sem se na kelma-rajnskem kolodvoru pridružil »Smetanu«, ki je z 32 pevci hitel v Bruselj. Lahko rečem, tako dobrošrno, veselo vodrsko nalado, kakor vladava v tem društvu, težko najdemo kje drugje.

Velja, da tu omenim lavorike, ki si je pridobil »Smetana« s svojim spalom v prizadevanju, zvišati slavo svojega naroda. Leta 1900. je dobil »Smetana« v Bruselju I. ceno: dve zlati kolaini in 5000 frankov v zlatu. Dne 23. julija istega leta v Parizu I. ceno: zlat venec, zlate plakete in kolajne; že takrat je bil uvrščen v častno »Divise d' Excellence«. Leta 1901. je priredil izlet v Kroměříž in Olomuc. Istega leta dne 16. junija so pevci »Smetane« pozdravili cesarja in češkega kralja na zgodovinskem gradu Karlov Týn. V letih 1902 do 1903 so priredili izlete v Ljubljano, Zagreb, Krakov in Zákonane. Leta 1904. so se udeležili pevci festivala v Pragi, leta 1905. že omenjene tekme v Verviersu. Istega leta so tudi koncertovali v glasovitem belgijskem kopališču Spa. Končno je »Smetana« dobil leta 1907. veliko zlato kolajno od avstrijske vlade kot priznanje za dosežene uspehe.

Po sijajnem sprejemu na bruseljskem kolodvoru »Gar du Nord« in v društvenih prostorih Artisanov, je napočila nedelja 24. julija, ko so Bruseljčani slavili svoj narodni praznik proslavljivosti neodvisnosti. Mesto je bilo okrašeno s praporji, guirlandami barvastih žarovek, povznešena nalada. K temu je tudi mnogo prispevala okolnost, da je družba Artisanov, ki ima slavno ime na evropskem zapadu, slavila ta dan 60 letnico obstanka. Pomembni dan je oslavilo društvo s pevskimi tekmaci najvišje devize d' Honneur. Že v soboto večer nam je bilo rečeno, da se k tekmacam nabere ogromna množica občinstva, kje, kakor smo se prepričali je vrlo povoljubo.

Tekme so se pričele popoldne ob treh v Cirque royal, v ogromni rotundi 60 m visoki in 80 m široki, ki je bila odznotraj okusno dekorovana in do poslednjega kotička napolnjena občinstvom, broječim okoli štiri tisoč glav. Društvo »Smetana« je bila izkazana posebna čast s tem, da je bilo koj po 3. uri povabljen, da kot prvo nastopi na tekmovališču. Ob grobni tisini je zbor prednesel »České písne« tako zanosno, da burno ploskanje ni hotelo vzeti konca. Drugi zbor »České tance«, odlikujuč se mestoma po bujnosti, mestoma zopet po pravi slovanski mehkobi je občinstvo takoj navdušil, da je vse vstalo iz sedežev v burjo ploskanja pa so doneli mogočni klici »Vinent les Tschéquies«. Temu gulinjivemu izrazu simpatij so se pridružili tudi resni člani jury-ja, ravnatelji in profesorji belgijskih, francoskih in holandskih konzervatoriijev. V Bruselju naseljeni Čehi pa so podarili plzenjskim pevcem zlati vitezovi venec s trakovi v čeških in belgijskih barvah. Črez dalje časa, ko je občinstvo zopet zavzel svoje prostore in je nastala tisina, je proglašil predsednik jury-ja, ravnatelj konzervatorijske v Gentu: »Pevskemu društvu »Smetana« iz Plzna se podeljuje druga cena — zlati bokal z odličnim priznanjem — avec

Spominjajte se pri vseh prireditvah, pri vseh veselih in žalostnih dogodkih „Slovenske Straže“!

Razne stvari.

Nov komet. Zvezdoglednica v Kielu naznana, da so v Tauntonu v Massachusetts odkrili nov komet. Svetloba kometa je enajste vrste. Zvečer stoji v ozvezdju Herkula v zelo ugodni legi. Ker pa se pomika vedno proti jugozahodu, se ga more opazovati vedno teže.

Najbolj zdravi deželi ste Švedska in Norveška. Dokazano je statistično, da je v teh dveh deželah umrljivost najmanjša. Številka umrljivosti pa se v teh dveh deželah tudi še vedno manjša. Glavni vzrok temu je gotovo razširjevanje popolne abstinenca v teh dveh deželah.

Ptiči in letalni stroji. Največja brzina, ki se je dosegel dosegla z letalnimi stroji, znaša 100 kilometrov na uro. Vprašanje je, če so letalni stroji dosegli brzino poleta ptičev. Prepelica poleti na uro 80 km; golob in leteči stroj imata enako brzino. Orel more preleteti na uro 120 km. Lastavica preleti 250 km na uro. Neka druga vrsta lastavic preleti na uro 317 km. Najhitrejše pa leta sokol, ki doseže izredno brzino.

Vzoren zrakoplov. Američani, ki so grajali vlado Zveznih držav, da ne tekmuje z evropskimi deželami v dovoljevanju večjih vsot za razvoj letalnih strojev, so bili prijetno iznenadeni, da je dr. William Christmas iz Washingtona izumil zrakoplov, ki ga sedaj ameriški vojni departement preizkuša z izrednimi uspehi. Christmasov zrakoplov se sam balansira ali drži v ravnotežju ter je celo stalnejši v viharnem vremenu, nego v popolnoma mirnem ozračju. Dvigniti je vstanu 1500 funtov in bo nosil dva moža navadne teže kakih 300 mlj. Največja prednost njegova pa je v tem, kakov zatrjujejo preizkuševalci tega čudovitega stroja, da se ne more prevrniti nazaj pri dvigu in da lahko plava v zraku dalje časa, čeprav se stroj ustavi, ne da bi v divjem padcu treščil ob zemljo. Če so vse trditve o tem zrakoplovu resnične, potem gotovo znači doseglo primeroma popolnega zrakoplovstva z najmanjšo nevarnostjo. Tak zrakoplov bi se lahko oboril z lahkim topom, zagotavljanjem natanko pomerjanje in streljanje z najhitjimi raznesili. Kako naj bi se kak »dreadnought« ali celo brodovje morskih velikanov branilo proti takim napadom?

Najvišja starost raznih živalij. Morski kit ali som doživi lahko tisoč let, labud 300 let, orel 100 let, lev 70 let, konj 30 let, krava 20 let, medved 20 let, pes 20 let, mačka 15 let, mačka 15 let, lisica 15 let, ovca 10 let, veverica 8 let, zajec 7 let. Kokosi pa sploh dolgo ne živijo, ker jih ljudstvo še pred letom starosti kaj rado povžije, če so pri rokah.

Švica proti alkoholizmu. Vsled ljudskega glasovanja se je v Švici sklenila postava, po kateri je prepovedano izdelovanje, prevoz in uvoz absinta. Kdaj pride v Avstriji do kaj takega?

Neurje na Sedmograškem. V Pojal-Falvi je bila v soboto ponoči grozna toča. Vihar je razdeljal več hiš in skedenje. Zvonik protestantske cerkve se je podrl. Strop cerkvenega oboka je bil poškodovan in se utegne zrušiti.

Afera dr. Crippena. Iz Londona poročajo: Dr. Crippen je poslal na tukajnjega svojega odvetnika sledičo brzjavku: »Ničesar nisem priznal. Kakor sem čul, so se pojavile neresnične stvari o mojem potovanju, ko sem zapustil London. Odšel sem iz Londona 9. julija ter potoval čez Holandsko, Rotterdam in se pozneje vrkral v Antwerpnu. — Profesor Peppers je v navzočnosti nekega drugega zdravnika preiskal predvračanjem telesne ostanke, ki so jih izkopali v kleti dr. Crippenove hiše. Preiskava je trajala dve uri ter ni natančnejšega o njej ničesar znanega. Razširja se mnenje, da je pričakovati v dr. Crippenovi aferi še precejšnjih presenečenj.

Velik dobitek v krsti ponesrečenca. »Vossische Ztg.« poroča iz Bruselja: Lastnik srečke, ki je zadela pri zadnji loteriji na svetovni razstavi 200.000 frankov se še ni oglasil. Javil pa se je v Lüttichu oče nekega ruderja, ki ga

je pri neki nesreči ubilo, državnemu pravdništvu, češ, da je zadeta srečka v nedeljski suknji njegovega pokopanega sina. Zato je prosil, naj se dovoli izkopi sinovo truplo, da dobri na ta način srečko in — 200.000 frankov.

DOPOLNILNA DEŽELNOBORSKA VOLITEV NA KOROŠKEM.

Včeraj je bil v koroški deželnem zbor izvoljen veleposestnik nemški nacionalec Albert Wirth. Krščanski socialci se volitve niso udeležili.

PODRAŽENO MESO NA DUNAJU.

Dunaj, 12. avgusta. Včeraj so dunajski mesarji podražili meso. Bati se je, da mesarji ne bodo zopet v kratkem podražili cene mesu. Kot vzrok podraženju navajajo zvišanje cen živil. Cene so se podražile v zadnjih osmih dneh v prodaji na debelo za 12 do 14 h pri kilogramu, v prodaji na drobno pa za 12 do 14 h pri kilogramu. Bržkone bodo v ponedeljek zopet podražili meso. Mesarji trdijo, da bi se cene znižale, ako se prepove izvoz živilne. Sedaj se izvaja vsak teden tisoč glav pitane živilne v Nemčijo, kjer se plačajo višje cene.

Telefonska in brzjavna poročila.

RAZPUTST HRVAŠKEGA SABORA.

Zagreb, 12. avgusta. Kraljev reskript o razputstju hrvaškega sabora, ki je že tu, bo prečitan v seji hrvaškega sabora dne 22. t. m. V reskriptu pravi kralj, da razpušča sabor, ker s sedanjim saborom ni mogoče uspešno delo.

ČEŠKI IZLET NA DUNAJ.

Praga, 12. avgusta. Prirediteljem nedeljskega izleta Čehov na dunajsko lovsko razstavo je danes češki narodni svet nasvetoval, naj z ozirom na hujškanje dunajskih nemških nacionalcev opuste izlet. Prireditelji se še niso odločili.

MINISTRI ROJAKI.

Praga, 12. avgusta. Glasilo poslanca Hajna »Samostalnost« piše, da bodo imenovani ministri rojaka dva neparlamentarca, in sicer za nemškega ministra rojaka dvorni svetnik Pieckovský, za češkega pa dvorni svetnik dr. Sampach. Listi povdarjajo, da je ta vest popolnoma izmišljena.

VREME.

Dunaj, 12. avgusta. Vremenska opazovalnica naznana lepo vreme, lahne vetrove, temperatura se dviga, nestanovitno.

V AVSTRIJO POBEGLI SRBSKI POLKOVNIK.

Belgrad, 12. avgusta. Polkovnik Damijan Lačič, ki je bil radi nereditnosti pri dobavi za armado obtožen, je počel s svojo rodbino v Avstrijo. Listi zahtevajo, naj vlada zahteva njegovo izročenje.

DOGODKI V MAKEDONIJI.

Belgrad, 12. avgusta. Srbski konzulat v Solunu poroča, da je bil turski vali obveščen, da hočejo srbski in bolgarski četaši v Makedoniji razdreti železniški most preko Vardara in tako preprečiti promet.

Sofija, 12. avgusta. Begunci poročajo, da so turški vojaki in bosenski izseljeni oplenili mesto Novo selo pri Kiprili ter začgali tri vasi. Ob bolgarski-turški meji stražijo turške čete, ker se Turki bojejo, da bolgarski četaši prodijo v Makedonijo.

TURKI RAZSTRELILI NOVO SELO.

Skoplje, 12. avgusta. Del Novega sela so Turki razstrelili, ker bolgarsko prebivalstvo ni hotelo izročiti orožja. V Skoplje je došel še en bataljon turških vojakov.

TURŠKI VELIKI VEZIR NA DUNAJU.

Bukareš, 12. avgusta. Turški veliki vezir Hakim paša je danes iz Sinaja odpotoval na Dunaj.

VELIK POŽAR.

New York, 12. avgusta. V Gelogston parku je požar uničil 80.000 hektarjev nasadov.

ROMUNSKA PROTI KOLERI.

Bukareš, 12. avgusta. Oficijozna »L'Indipendenza Roumaine« meni, da se bodo kraljevske vojaške vaje vsled v Besarabiji razsajajoče kolere zamole vršiti ob Donavi. 740 vojakov, razdeljenih na 300 mestih, straži rusko mejo. Na Prutu straži mejo 2900 vojakov.

STAVKA V BILBAO.

Bilbao, 12. avgusta. Lastniki rudnikov so javili, da se jutri začne z de-

lam. Sporazumljenja z delavstvom še ni.

NAPAD NA NEWYORŠKEGA ŽUPANA.

London, 12. avgusta. Iz New Yorka se poroča da vsa znamenja kažejo, da napadalec Gaiagher ni izvršil atentata na župana Gaynora iz lastnega nagiba, temveč je bil najet od odpuščenih mestnih policistov in uradnikov.

2319

Potrtem srcem naznajamo vsem sorodnikom, priateljem in znancem prežalostno vest, da je naš soprog, oziroma svak, očem, gospod

Franc Lovšin

posestnik in gostilničar

po dolgi in zelo mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umrajoče, danes 11. avgusta ob 5. uri popoldne v 43. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predragtega rajnika bo v soboto 13. avgusta ob 5. uri popoldne iz mrtvačnice deželne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo služile v frančiškanski cerkvi in v drugih cerkvah.

Nepozabnega pokojnika priporočamo v blag spomin in molitev.

V Ljubljani, 11. avgusta 1910.

Elizabeta Lovšin, vd. Černe, soproga; Ivan in Albert Černe, pastorka; dekan A. Koblar, svak.

Pogrebno podjetje Konkordia v Ljubljani.

2310

Ana Jesih naznana vsem sorodnikom, priateljem in znancem, da je njeni ljubi oče, gospod

Mihail Jesih

vpokojeni železničar in hišni posestnik

danes popoldne po daljši bolezni, previden s svetimi zakramenti v 56. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb se vrši v soboto dne 13. avgusta ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti v Vodmatu na pokopališče k Sv. Križu.

Dragi rajnik se priporoča v molitev in blag spomin.

V Ljubljani, 11. avg. 1910.

TRZNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 12. avgusta.

Pšenica za oktober 1910	9-77
Pšenica za april 1911	10-03
Rž za oktober 1910	7-43
Rž za april 1911	—
Oves za oktober 1910	7-23
Koruza za avgust 1910	5-70
Koruza za maj 1911	5-72

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 3062 m, sred. zračni tlak 7360 mm

Den	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm
11	9. zveč.	735 6	16-0	sl. szah.	del. obl.	
12	7. zjut.	390	12-2	sl. jvzh.	megl.	0-4
12	2. pop.	389	22 9	sl. jug	jasno	

Učenka

iz dobre hiše, ne pod 14 let stara se takoj sprejme pri tvrdki 3-1

2297

J. Eisner v Litiji.

Ant. Bajec

cvetlični salon

Pod Trančo št. 2,

poleg čevljarskega mostu

Izdeluje šopke, vence, trakove.

Velika zaloga nagrobnih venec.

Zunanja naročila točno.

Cene zmerne.

5662 52-1

Restavracija Reininghaus v Šiški

isče za 1. novembra 1910 dobro izurjenega

gostilničarja.

Ponudbe na

Bratje Reininghaus, zaloga piva

2314 3 v Spodnji Šiški.</p

Usojam si vladno opozarjati, da sem prevzel glavno zastopstvo
1618

Prve Češke življenske zavarovalnice

Nadalje opozarjam, da preskrbujem kulantno vsakovrstna posojila in kre-
dite: kakor trgovske, stavbene, hipotekarne, uradniške in menične.

Leo Franke, Ljubljana, pisarna Kongresni trg 6, I. nadstr.

Razpisuje se

služba cerkvenika in organista

v Ambrusu, pošta Zagradec - Fužine.

Dohodki okrog 600 K, prosta drva in prosto stanovanje. Opozaria se, da se bodo do Velične noči postavile nove orgle z dvema manualem; kakor tudi, da je tu prav lepa prilika, se popolno pridobiti poslovanje v hranilnici.

Služba se nastopi lahko takoj.

Župni urad v Ambrusu

dne 10. avgusta 1910. 3-1

Naznanilo.

Tem potom se naznanja, da se bode **tvrdka**

JERNEJ BAHOVEC

trgovina s papirjem

nadaljevala, ter se priporočamo na-
daljnje naklonjenosti.

Jernej Bahovčevi dediči.

2243

V najem oddati je s 1. oktobrom t. l.

Več lokalov

v katerih se izvršuje sedaj **trgovina z mešanim blagom**, tik glavne ceste, blizu cerkve. Prostori so primerni tudi za **peka**, katerega tu nimamo, pač pa bi bil za našo veliko občino zelo potreben.

Več pove 3-1

Ivan Lampe, Črnivrh nad Idrijo.

Učiteljica

večja slovenskega, nemškega in italijanskega jezika, želi **odgojiteljica** v kako boljšo družino z enim ali dvema otrokom. Ista je zelo finega in mirnega značaja. Pismene ponudbe naj se pošljejo pod „G. D.“ na upravo „Slovenca“. 2201

Enonadstropna hiša

majhna se proda iz proste roke v Rožni dolini štev. 217 pri Ljubljani, ležeča nasproti peka.

2147 8-1

Otvoritev gostilne!

Uljudno naznanjava, da bova v soboto, dne 13. t. m. otvorila gostilno v hiši gosp. J. Kimeta v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 8 pod imenom

„PRI RUSU“

kateri prostori so čisto na novo moderno prenovljeni, tudi je lep senčnat vrt.

Točila se bodo samo zajamčeno pristna dolenska in bizejska vina ter vedno sveže pivo.

Tudi se sprejemajo abonentni na hrano.

Priporočava se čast. občinstvu, svojim starim gostom ter prijateljem za obilen obisk ter bilježiva

z odličnim spoštovanjem

A. M. Rus.

2303 3

Najboljše štedilno voščilo za pode

Brezbarono, rumeno in rujaoo za parkete ali polikane ita priporoča v škatljah po en, pol in četrt kg ali prosto

ADOLF HAUPTMANN

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka in stek. kleja

1443 46

Someščanje!

»Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo« praznuje letos svojo 40 letnico.

V večjo proslavo tega, za imenovanje društva pomembnega dne zbera se v Ljubljani dne 14. in 15. avgusta odposlanstva vseh slovanskih gasilnih društev naše države. Prihiteli bodo torej na slavnost 40letnice »Ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva« poleg gasilcev iz vseh pokrajin koder prebivajo Slovenci, bratje Čehi, Hrvati in Poljaki in že sedaj je gotovo, da se zbere imenovana dva dneva v Ljubljani okoli 5000 gasilcev.

»Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo« pridobilo si je v 40letih svojega obstanka s svojim človekoljubnim delovanjem za mesto Ljubljano in nje okolico neprecenljivih zaslug. Dolžnost je torej ljubljanskega prebivalstva, da mu ob letošnjih slavnostnih dneh izkaže svoje simpatije, dolžnost ljubljanskega prebivalstva je pa tudi, da gasilcem, ki prispo iz slovanskih krajev cele države, pokaže kako radostno jih sprejema.

Someščanje! Naročii sem, da se povodom gasilskih slavnosti v Ljubljani okrase vsa mestna poslopja z zastavami. Pričakujem, da boste izgledu mestne občine sledili tudi Vi.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 6. avgusta 1910.

Župan:

Ivan Hribar.

Kupci pozor!

Kupci pozor!

VILA

na poti v Rožno dolino št. 216, enonadstropna, pripravna za dve družini ter zelo lep vrt, se proda po 2262 nizki ceni. Več pove Tomaz Čeh. 6 1

Učenca in pomočnika

2276 sprejme takoj v trajno delo 2-1

Franc Krištof, krojaški mojster, Višnjagora.

2306 8

Naznanilo.

Velecenjenemu občinstvu in svojim ljubim prijateljem uljudno naznam, da sem z današnjim dnem v obrat prevzel znani

Hotel „Ilirija“

Kolodvorska ulica št. 22.

Točila se bodo pristna dolenska, štajerska, istrska in avstrijska vina v sodih in steklenicah ter vedno sveže dvakratno marčno belo in črno pivo iz Združenih pivovaren Žalec in Laški trg.

Gorka in mrzla okusna mešanska kuhinja ob vsakem dnevnom času, posebno ob odhodu in prihodu vseh vlakov. Opoldanski in večerni abonement po prednostnih cenah.

Krasni prostori za družbe, svatbe; skupne pojedine po dogovoru. Popolno zadovoljitev p. n. naročnikov jamči moje dosedanje mnogoljetno delovanje v največjih podjetjih.

Gospodične, ki se hočejo v kuhinjstvu izvežbati, sprejemajo se pod ugodnimi pogoji.

Velik senčnat vrt in kurljivo kegljišče.

Popolnoma na novo urejene sobe za tujce se zaradi bližine južnega kolodvora najtopleje priporočajo.

Zahvaljujoč se za dosedaj mi kot ravnatelju grand hotela »Union« izkazano zaupanje bilježim

z najodličnejšim spoštovanjem

V Ljubljani, 10. avgusta 1910.

Ivan Bračič, hotelir.

Kavarna „Ilirija“

je vsak dan vnoč odprta.

2307 8

Velespoštovanjem

Štefan Miholič.